

25. Injuriesagen, del 2

Domstolens behandling af injuriesagen mod mig afslørede en side af retssamfundet, jeg ikke havde forudset. Jeg troede fuldt og fast på, at dommerne tog stilling til det, der blev fremlagt i sagerne, og at det var Eriks advokaters skyld, at det gik galt for ham. Det viste sig, at dommernes adfærd er et selvstændigt og lige så stort problem.

Byrettens dom

Jeg talte med Erik én gang til efter domsforhandlingen. Han havde det ikke godt. Efter at have mistet sin videoforretning tjente han til livets ophold ved at gøre rent og udføre forefaldende arbejde. Han var ulykkelig, og han var begyndt at drikke. I vores sidste samtale klagede han over, at stesoliderne var holdt op med at virke. Det gik hastigt ned ad bakke for ham. "Hold ud lidt endnu," sagde jeg til ham, men den 9. februar 1993 var det blevet for meget. Da tog han sit eget liv.

Dommer Mogens Christensen havde meddelt, at der ville blive afsagt dom i sagen den 16. februar 1993 kl. 9.00. Selvsamme dag var FDV's justifikations sag om udlejning af LaserDiscs berammet til at begynde kl. 9.15, så jeg mødte op i retssalen kl. 9.00 for at høre domsafsigelsen. Jeg regnede med, at der ville være en formel oplæsning af dommen, sådan som jeg havde set på tv.

Mogens Christensen var imidlertid synligt overrasket over, at jeg var mødt op.

- Vent et øjeblik, sagde han kort, da han så mig i retssalen. Lidt senere kom han tilbage med en uordentlig bunke papirer, som han rodede lidt med.

- Ja, dommen er altså ikke skrevet ren endnu, sagde han og begyndte at læse op af det første af de fem anfægtede citater, men han holdt hurtigt op igen.

- Du er vel interesseret i konklusionen, så skal jeg ikke bare gå direkte til den, spurgte han, og det var jeg med på. Jeg var spændt på, hvor han satte grænsen. Det undrede mig, at Johan Schlüter havde angrebet udtalelserne a), d) og e), der reelt var konstateringer af fakta bortset fra det med statsministerens fætter, og Mogens Christensen havde selv undret sig over, at det blev opfattet som ærekrænkende. Jeg var spændt på, om jeg var gået for vidt i b), som var taget fra konklusionen, der var skrevet, mens jeg stadig var vred over det unødvendige og ondskabsfulde angreb på Erik, og i c), der mest handlede om min angst, efter at det var gået op for mig, at Johan Schlüter og Kulturministeriet havde løjet for EU-Domstolen.

Han læste op fra dommen, og det gav slet ingen mening for mig. Så begyndte han at opremse forskellige beløb, jeg skulle betale til Johan Schlüter. Jeg forstod det ikke, så jeg bad ham præcisere, hvilke sigtelser han havde kendt ubeføjet.

- Alle sammen, svarede han.

- Alle fem? spurgte jeg vantro.

- Ja!

Lettere groggy spurgte jeg, om jeg kunne få dommen på skrift. Det kunne jeg godt, når han havde skrevet den ren. Den ville sikkert være klar senere på dagen.

Der er mellem sagsøgte og sagsøgeren og Foreningen af Danske Videogramdistributører uenighed om omfanget af ophavsretten til videogrammer. Det er således sagsøgtets opfattelse, at et videogram, der er erhvervet ved køb, for eksempel købt som salgskassette i udlandet, frit kan videreoverdrages og videredistribueres, idet sådanne videogrammer er og altid har været omfattet af konsumptionsprincippet, jf. ophavsretslovens § 23 og § 25. Den ved lov nr. 378 af 1989 indførte bestemmelse i ophavsretslovens § 23, stk. 3, hvorefter ophavsmandens samtykke er nødvendigt til viderespredning gennem udlån og udlejning af sådanne videogrammer, er efter sagsøgtets opfattelse i strid med EF-reglerne om varenes fri bevægelighed.

Dommerens sagsfremstilling, dom af 16. februar 1993

Byrettens gruk

Domsforhandlingen i retssagen om udlejning af LaserDiscs tog hele dagen, og der lå ganske rigtigt en udskrift af dommen til mig bagefter. Tilbage på kontoret gik jeg i gang med at finde ud af, hvorfor jeg skulle betale til Johan Schlüter.

Sagsfremstillingen indledes således: "Der er mellem sagsøgte og sagsøgeren og FDV uenighed om omfanget af ophavsretten til videogrammer." Det tør svagt antydes, tænkte jeg, og da jeg læste videre, kunne jeg ikke lade være med at grine højt, for dommen fortsætter således: "... den indførte bestemmelse ... hvorefter ophavsmandens samtykke er nødvendigt til viderespredning gennem udlån og udlejning ... er efter Hans Kristian Pedersens opfattelse i strid med EF-reglerne om varenes frie bevægelighed," og i forlængelse deraf citeres konklusionen fra EU-Domstolens dom i FDV's retssag mod Erik (side 119).

Det var det rene galimatias. Det meste af dagen havde jeg kæmpet med retspræsidenten i et forgæves forsøg på at få ham til at anerkende ophavsmændenes rettigheder, og så tillagde Mogens Christensen mig minsandten det synspunkt, at det var mig, der ikke anerkendte ophavsmændenes rettigheder! Hvordan var han kommet på noget så vanvittigt? Jeg læste resten af dommen med en blanding af grin og suk og kom til at tænke på Piet Heins berømte gruk:

En yndet form for polemik
består i det probate trick
at dutte folk en mening på
hvis vanvid, alle kan forstå.

I stedet for at referere fra vidneforklaringerne, de fremlagte bilag eller fra min 38 sider lange skriftlige procedure, påduttede han mig det vanvittige synspunkt, som selvfølgelig var let for ham at afvise.

Jeg spekulerede på, om der var tale om en trykfejl i brevet til Ulrik Bayer, for Mogens Christensen havde tydeligvis set bort fra samtlige bilag. Faktisk var der intet, der tydede på, at han havde hørt på mig overhovedet.

Retten skal udtale:

Med hensyn til spørgsmålet om sandhedsbevis bemærkes, at den af sagsøgte hævdede forståelse af ophavsretsloven, hvorefter videogrammer er omfattet af det såkaldte konsumptionsprincip, ikke ses at have dækning hverken i loven eller hidtidig dansk retspraksis, der blev opretholdt ved den af EF-Domstolen i 1988 afsagte dom. Sagsøgerens udtalelse om de ophavsretlige spørgsmål findes herefter at have været sande, og der ses ikke at være ført noget bevis for, at sagsøgeren har ændret sin forklaring eller har haft indflydelse på regeringens holdning i spørgsmålet.

Dommeren om sandhedsbeviset, dom af 16. februar 1993

Byrettens besynderlige konklusioner

Det er en gåde, hvordan Mogens Christensen kunne konkludere, at der hverken i loven eller retspraksis var dækning for mit synspunkt om konsumptionsprincippet. Min opfattelse var støttet på ophavsretslovens § 25 selv, bemærkningerne til den i *Karnovs Lovsamling*, på *Dansk Privatret*, som vi blev undervist efter på AUC, og på Mogens Koktvedgaards lærebog og endelig på domstolenes retspraksis. De var fremlagt som bilag i sagen, men ingen af dem er nævnt i dommen.

Jakob Stegelmann havde afgivet forklaring om de mange forgæves forsøg på at bremse hans parallelimport. Jeg havde selv solgt LaserDiscs siden 1984, uden at nogen havde grebet ind. Mig bekendt havde ingen dommer på dette tidspunkt nogen sinde forbudt salg af film, så hvilken retspraksis hentydede han til?

Mogens Christensen havde altså ikke læst mine bilag, men han var også blevet klogere, hvis blot han havde lyttet til vidnernes forklaringer. Johan Schlüter gav i sine egne forklaringer et udmærket eksempel på sine skiftende holdninger. Først fortalte han, at salg af film uden tilladelse var forbudt frem til 1989, og det havde han altid ment, forklarede han, men kort efter tog han afstand fra André Poulsens forsøg på at bremse Panoptikons parallelimport! De to holdninger er uforenelige. De fremlagte bilag var ikke nødvendige for at bevise, at Johan Schlüter skiftede holdning efter behag, for det beviste han med sine egne forklaringer i retten.

Jeg har hverken i bogen eller i de fem citater påstået, at Johan Schlüter havde indflydelse på regeringens holdning. Jeg havde påpeget det påfaldende i, at han og regeringen begge udtrykte en anden opfattelse af loven, da retssagen mod Erik blev behandlet ved EU-Domstolen, men jeg spekulerede ikke på årsagerne til det. Jeg havde nævnt, at Poul var Johans fætter, men det var Johan Schlüter selv, der med stolthed havde fortalt, at han var regeringens eneste rådgiver på området.

12 sider af den skriftlige procedure var en gennemgang af FDV's retssag mod Erik. Den var dokumenteret med bilag, så dommeren kunne let have set efter, at EU-Domstolen ikke tog stilling til en lov eller en retspraksis, hvor videogrammer ikke er omfattet af konsumtion. Nej, den tog stilling til nogle særlige regler for udlejning af film, og sådanne regler fandtes overhovedet ikke på det tidspunkt.

Injuriesag mod dommer Mogens Christensen

Jo mere, jeg tænkte over det, jo mere vred blev jeg. Hvor er vi henne, når landets dommere ikke alene lukker øjnene for den bevisførelse, der finder sted i retten, men direkte pådutter den ene part vanvittige synspunkter og så bedømmer disse vanvittige synspunkter i stedet for det, der er fremlagt i sagen?

Jeg var ikke længere sikker på, det var en trykfejl. Det var mere sandsynligt, at Mogens Christensen i al sin fordomsfuldhed kun så en idiot, som i frustration langede utilbørligt ud efter den velansete advokat, der sørgede for ordnede forhold i branchen. I hans øjne var jeg bare en tåbe, som stædigt afviste hans råd om at tage en advokat. Andet så han ikke. Det interesserede ham heller ikke.

Sagsfremstillingen afspejlede Mogens Christensens fordomme. Den svarede til det, Johan Schlüter havde bildt offentligheden ind efter den første retssag mod Erik, og Mogens Christensen havde så tilpasset sagen efter sine fordomme. Selv gengivelsen af retssagen mod Ove Jensen var ændret. Ove Jensen blev mødt med et erstatningskrav på 500 kr./pr. udlejet film. Han forklarede i retten, som det også fremgår af de fremlagte bilag, at han havde mistet sin autorisation, og *derfor* blev hans udlejning anset for at være en krænkelse af FDV's rettigheder, selvom det var ægte leasede kassetter, som han både havde indgået en aftale om og betalt for. Det var i dommen blevet til, at han var stævnet for at have udlejet piratkopier!

Tilbage i retten

Hans Kristian Pedersen - anlægger nu en helt usædvanlig sag.

Foto: Henrik Bo.

Injuriesag mod dommer

Af Søren Østergaard

Hans Kristian Pedersen, ejer af videbutikken Laserdisken i Prinsensgade i Aalborg, er stædig og energisk. Han er blevet domt for injurier mod en københavnsk

advokat, men nu anlægger Hans Kristian Pedersen selv injuriesag mod dommeren, der afgjorde sagen.

Hans Kristian Pedersen er dybt utilfreds med dommen.

- Jeg føler ikke, at dommeren har taget stilling til min fremlagte dokumentation. Derfor anker jeg dommen.

Injuriesagen rejser jeg, fordi dommeren i sin dom citerer mig for holdninger, som jeg 100 procent er uenige i.

Specielt en formulering i dommen om, at han mener, at udlejning af en videofilm godt kan ske uden ophavsmandens samtykke, fordi et forbud vil være imod EF-reglerne, finder Hans Kristian Pedersen forkert.

I medfør af erstatningsansvarslovens § 26 findes sagsøgte at burde betale en erstatning for tort til sagsøgeren. Erstatningsbeløbet fastsættes skønmæssigt til 10.000 kr. med renter som påstået. Når henses til, at der må antages alene at være sket en begrænset udbredelse af sigtelserne, og at disse fremtræder som åbenbart ugrundede, findes der uanset sigtelseernes grove karakter ikke at være tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sigtelserne vil medføre omsætningsnedgang i sagsøgerens advokatvirksomhed.

Dommeren om erstatningen, dom af 16. februar 1993

Der er et komisk element i Mogens Christensens håndtering af erstatningskravet. Johan Schlüter havde krævet 250.000 kr., men Mogens Christensen satte beløbet ned til 10.000 kr. med den begrundelse, at sigtelserne fremtræder som åbenbart ugrundede, dvs. de er så langt ude, at ingen alligevel vil tro på dem.

På en bagvendt måde var det betænksomt af ham at lade mig slippe så billigt, når han selv havde fundet på, hvad jeg mente, men jeg havde hellere set, at han havde vurderet det, jeg havde fremlagt og sagt.

Jeg drøftede dommen med Aalborg Stiftstidendes journalist Søren Østergaard, som havde overværet domsforhandlingen og også fået en kopi af proceduren. Jeg var så utilfreds med Mogens Christensens håndtering af sagen, at jeg var parat til at stævne ham for injurier. Jeg fandt det uhyrligt, at han dømte mig til at betale 8.000 kr. til Johan Schlüter til offentliggørelse af dommen. Jeg skulle betale for, at offentligheden skulle tro, at disse vanvittige synspunkter var mine!

Søren Østergaard var parat til at vidne i en retssag mod Mogens Christensen, men han var mere forsigtig i sin bedømmelse af dommen.

- Ja, vidneforklaringerne er ganske vist ændret, men det kunne være, at han havde glemte, hvad der blev sagt? Der var jo ingen til at notere ned.

- Ja, dokumentationen er ikke nævnt, men det kan jo være, at dommeren ikke mente, at den var relevant?

- Ja, din procedure er heller ikke nævnt. Måske mente dommeren heller ikke, at den havde betydning?

- Ja, den holdning, som du er dømt for, er ikke din holdning, og det er ikke en holdning, du gav udtryk for under domsforhandlingen. Det vil jeg gerne bevidne.

Ifølge retsplejeloven skal parternes synspunkter fremgå af dommen, men i den blot 16 sider korte dom leder man forgæves efter mine synspunkter og de bilag, jeg støttede dem på. Jeg var glad for, at Søren Østergaard ville vidne i sagen, så jeg kunne blive rensset for at mene noget så vanvittigt.

Anders Hjulmand talte mig alligevel fra at anlægge en injuriesag.

- Det kommer der ikke noget ud af, sagde han pragmatisk. - Du kan derimod anke sagen og håbe på bedre held i landsretten.

Jeg fulgte rådet, men hele oplevelsen var en brat opvågning til virkeligheden.

De centrale EU-retlige problemer

Da jeg ankede dommen i injuriesagen til Vestre Landsret, var sagen om udlejning begyndt, og retspræsident Knud Arildsen, som var dommer i sagen, var begyndt at forstå, at der kunne være et EU-retligt problem, der ikke var undersøgt i sagen mod Erik. Jeg gik målrettet efter en ny forelæggelse for EU-Domstolen for at få dens vurdering af de faktiske forhold i modsætning til Johan Schlüters løgne.

FDV kontrollerede videobranchen, så det var umuligt at udleje importerede videofilm i Danmark. Jeg mente, det var i strid med konkurrencereglernes forbud mod at opdele det indre marked. Arildsen indså, at konkurrencereglerne ikke blev prøvet i FDV's retssag mod Erik. Selvom han ikke ville forholde sig til, om Johan Schlüter og Kulturministeriet havde ført EU-Domstolen bag lyset, så accepterede han i det mindste, at EU-Domstolens dom ikke kan tages som udtryk for, at FDV måtte isolere det danske udlejningsmarked. Endvidere var der FDV's krav om, at man skulle have foreningens autorisation for at drive udlejningsvirksomhed med videofilm i Danmark. Det var også i strid med EU's regler, og jeg kæmpede hårdt for også at få det element undersøgt.

Hvis de centrale spørgsmål blev forelagt for EU-Domstolen og afklaret først, ville injuriesagen blive meget mere simpel, så jeg foreslog derfor, at injuriesagen blev udsat, indtil EU-Domstolen havde taget stilling til de EU-retlige spørgsmål. Landsretten kunne forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen i injuriesagen, men når der allerede var en verserende sag i gang, hvor de samme spørgsmål blev behandlet, kunne man lige så godt vente og se, hvad det endte med.

Ulrik Bayer protesterede. Han henviste til *Juristen*, årgang 1959, side 337, hvor han fandt støtte i, at det kan kræves af injurianten, at han selv er i stand til at fremskaffe det fornødne bevismateriale. Jeg så frem til at føre sandhedsbevis, men da min påstand netop er, at EU-Domstolen ville være nået frem til en anden konklusion i retssagen mod Erik, hvis den for det første havde været klar over, at der ikke fandtes en særbestemmelse om udlejning af film i den danske lovgivning, og hvis den for det andet havde været klar over, at retssagen mod Erik havde det reelle formål at sørge for, at FDV's videoudgivelser ville være de eneste, der måtte udlejes i Danmark.

Den eneste måde, hvorpå man autoritativt kan efterprøve denne påstand, er ved at forelægge spørgsmål herom til EU-Domstolen i en ny præjudiciel forelæggelse. Den 22. september 1993 afviste Vestre Landsret min anmodning.

Landsretten besluttede på det foreliggende grundlag ikke at imødekomme appellants begæring om udsættelse af sagen på en eventuel forelæggelse af visse spørgsmål for EF-Domstolen i en sag, der verserer ved retten i Aalborg 3. afdeling under BS nr. 9200949.

Vestre Landsrets første afvisning, 22. september 1993

Forberedelsen ved Vestre Landsret

Ulrik Bayer protesterede igen imod mine bilag. Landsretten svarede ikke direkte, men den bad samtidig Ulrik Bayer om at udarbejde en ekstrakt, dvs. en samling af de relevante bilag i sagen, så jeg troede, at bilagene var accepteret. Ekstrakten laves normalt af appellantten, men landsretten bad vel Ulrik Bayer om at lave den, fordi jeg var selvmøder, eller måske fordi det var min første retssag? I hvert fald var vi nødt til at arbejde sammen. Det var kun mig, der havde fremlagt bilag.

Ulrik Bayer fortalte mig, at jeg ikke behøvede at fremlægge lovbestemmelser og bemærkninger til *Karnovs Lovsamling* som bilag. Sådanne dokumenter havde retten adgang til, og jeg kunne henvise til dem, selvom de ikke var fremlagt som dokumentation. I forsøget på at gøre sagen mere simpel opgav jeg at forsvare mig med, at jeg havde handlet til varetagelse af åbenbar almeninteresse, selvom det også kunne føre til frifindelse. Jeg koncentrerede mig om at bevise sandheden. Alt i alt blev bilagsmængden halveret, hvorefter den samlede ekstrakt til landsretten kom ned på 48 bilag.

Sagen blev berammet til domsforhandling tirsdag den 28. juni 1994. Ulrik Bayer meddelte provokerende landsretten, at en halv retsdag - dvs. 3 timer inkl. pauser - ville være tilstrækkeligt til domsforhandlingen. Jeg håbede derimod på at blive taget alvorligt denne gang, så jeg sendte en disposition for bevisførelsen til landsretten i god tid før domsforhandlingen. Jeg ville føre mit bevis i syv klare, kronologiske trin, der omfattede virkelighedens handel med smalfilm, videobånd og LaserDiscs før § 23, stk. 3, der først blev vedtaget i 1989, og en gennemgang af konsumptionsreglerne jf. både § 25 og EU-retten, og på den baggrund ville jeg redegøre for de enkelte udtalelser i bogen.

Da domsforhandlingen nærmede sig, bad jeg igen landsretten overveje at lade EU-Domstolen forholde sig til FDV's praksis, før injuriesagen blev behandlet, og jeg bad om, at landsretten anvendte en retsstenograf, så landsretten ikke "kom til" at ændre min retsopfattelse eller vidnernes forklaringer.

Landsretten afviste igen at udsætte injuriesagen på en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen. Den svarede ikke på min anmodning om en retsstenograf, men på baggrund af ekstrakten og min disposition til bevisførelse besluttede den, at det var umuligt at gennemføre domsforhandlingen på én dag. Sagen blev omberammet til to sammenhængende dage: Onsdag og torsdag den 15.-16. marts 1995.

Jeg fremsendte en ny disposition, og igen bad jeg om en retsstenograf.

Der findes ikke grundlag for at ændre rettens beslutning af 22. september 1993, hvor ved appellantens begæring om udsættelse af sagen på en eventuel forelæggelse af visse spørgsmål for EF-Domstolen i en sag, der verserer ved Retten i Aalborg, ikke blev imødekommet.

Onsdag den 15. marts 1995: Strid modvind

Jeg var i modvind fra starten. Retsformanden var Lilholt. Uden fornavn! Han var også retsformand, da Vestre Landsret i 1992 havde stadfæstet fogedforbuddet mod min udlejning af LaserDiscs, så vi kendte allerede hinanden (næste kapitel). De to andre dommere havde jeg ikke mødt før, Kristian Petersen og Annette Kristiansen. Lilholt havde medbragt fogedrettens kendelse og landsrettens stadfæstelse af det nedlagte forbud mod min udlejning, og han indledte domsforhandlingen med at bebrejde mig, at jeg spildte rettens tid.

- Du kan da ikke være i god tro? Retten har jo allerede afgjort det spørgsmål!

Han havde ingen forståelse for, at jeg fremturede med mine synspunkter, når det måtte være klart for mig, at alle andre mente noget andet. Det irriterede mig, og jeg svarede igen med, at det ikke burde betyde så meget, hvad alle andre mente. Jeg ville have *mine* synspunkter bedømt. Jeg var udmærket klar over, hvad "alle andre" mente, men de havde heller ikke undersøgt det, jeg havde undersøgt, og så vidt angår den dom, jeg havde anket, var det absolut ikke *min* holdning, byretten havde bedømt. Hvorfor var det så stort et problem at få *min* holdning bedømt og få *mine* EU-retlige undersøgelser vurderet?

Lilholt fandt hurtigt noget andet at bebrejde mig.

- Hvad mener du med den påstand?

Jeg havde som påstand skrevet: "Straffrihed i henhold til straffelovens § 269", for i henhold til § 269 er en sigtelse straffri, når dens sandhed bevises.

- Den korrekte påstand er "Frifindelse", påpegede han og spurgte spydigt, om han måtte få lov til at rette det.

Landsretten havde ikke svaret på Ulrik Bayers anmodning om at nægte bilagene fremlagt, men det betød ikke, at de var accepteret. Lilholt sagde, at de ville tage stilling til bilagene ét af gangen, og de ville have dem gennemgået i relation til hver ytring for sig.

Jeg henviste til dispositionen og forklarede, at jeg havde planlagt en anden fremgangsmåde. De fem sigtelser skulle ses i sammenhæng, og det var heller ikke kun de fem ytringer, Johan Schlüter havde anfægtet, men hele bogen som helhed.

10. ✓ 54	Kulturministeriet til Laserdisken, 17/7-89	B
11. ✓ 57	Kulturministeriet til Laserdisken, 6/3-92	A + D
12. ✓ 59	Kulturministeriets notat til Kim Behnke, 25/10-92	A + D
13. ✓ 66	Domstolens Dom i Sag 58/80, 22/1-81	B
14. ✓ 89	Processkrifter, Metronome Video mod Erik Viuff Christiansen	A + B
15. ✓ 106	Domstolens Dom i Sag 158/86, 17/5-88	A, B + D
16. ✓ 133	Berlingske Tidende, 10/5-89 & 17/5-89	A + B
17. ✓ 134	Østre Landsrets Dom, 14/9-88	B

Fra mine håndskrevne noter til reorganisering af mine bilag

- Byretten har ikke bedømt bogen som helhed, så det vil vi heller ikke gøre. Sagen drejer sig kun om de fem ytringer. Vi har modtaget din disposition, men vi vil altså have det på en anden måde, sagde Lilholt. - Nu går vi ind ved siden af, og så finder du ud af, hvilke ytringer de enkelte bilag skal bevise. Bank på døren, når du er færdig.

På stående fod måtte jeg reorganisere gennemgangen af dokumentationen.

Lilholt lagde ud med at afvise alle de bilag, der var på engelsk, herunder artiklen i *European Video Review* (side 181) og Norman Abbotts brev til mig (side 189). Under FDV's angreb på Erik havde Johan Schlüter gjort meget ud af at fastslå, at den britiske lovgivning ikke gav mulighed for at forbyde udlejning af videofilm i Storbritannien, men sådan var det ikke mere. Storbritannien indførte udlejningsret for film før Danmark, og det faktum fremgår af de to bilag, men dem fik jeg ikke lov til at fremlægge.

- Hvis du vil dokumentere retstilstanden i Storbritannien, skal du skrive til det britiske justitsministerium og bede om en erklæring. Når du får den, skal du have den behørigt oversat, og derefter kan du fremlægge den i retten, sagde Lilholt.

Der er altså forskel på folk i Vestre Landsret. Lilholt havde intet problem haft med FDV's bilag, der næsten alle sammen var kontrakter på engelsk. Han havde kendt til mine bilag i 10 måneder, men han havde ikke givet mig besked om dette på noget tidspunkt i løbet af al den tid.

Derefter afviste han al dokumentation i form af avisartikler og fagblade.

- Sådan noget kan ikke bruges som bevis, sagde han affærdigende.

Lilholt lagde ikke skjul på, hvad han mente om mig. Min medarbejder Jesper, der havde ringet til Johan Schlüters kontor og fået oplyst, at Poul og Johan Schlüter var brødre (side 143), ville helst slippe for at møde og afgive forklaring i retten, så jeg havde stillet mig tilfreds med, at han havde skrevet en erklæring, og den læste jeg op i retten. Det fik Lilholt til hånligt at udbryde:

- Nå, nu er de pludselig brødre! Hvad bliver mon det næste?

- Det kan jeg godt forklare, sagde jeg.

- Nej, det skal du ikke gøre nu. Det kan du gøre under din procedure.

Lilholt irettesatte mig for formuleringen i ytring d): "regeringen har givet falsk forklaring til EF-Domstolen" og belærte mig om, at "falsk forklaring" betyder, at man er indkaldt som vidne og afgiver forklaring under strafansvar. Hvis man lyver i den forbindelse, er det falsk forklaring. I et skriftligt indlæg til EU-Domstolen må man derimod skrive præcis, hvad man har lyst til.

Okay, men det ændrer altså ikke, at regeringens beskrivelse af loven er usand, og at løgneren bidrog til at få EU-Domstolen til at tro, at der fandtes en særlov om udlejning af film i den danske lovgivning. Lilholt missede fuldstændig pointen. I øvrigt vedrørte sætningen ikke Johan Schlüter, så hvorfor vade i det?

Jeg lærte i det mindste, hvad "falsk forklaring" betyder i strafferetlig forstand.

Jeg måtte kæmpe for hvert eneste bilag. Hver gang forklarede jeg, hvorfor bilaget var relevant, og alle bilag, som Lilholt ikke på forhånd havde afvist, fordi de var på engelsk, eller det var artikler fra aviser eller fagblade, blev accepteret efter en bramfri diskussion. Lilholt var tydeligvis ikke forberedt på, at jeg var opsat på at bevise, at udtalelserne var sande. Han forstod ikke, hvad jeg ville med bilagene, og det sagde han utvetydigt til mig. Jeg redegjorde for dem én efter én, hvorefter de blev godkendt. Jeg fik nu heller ikke lov til at forklare for meget.

- Det hører til under proceduren, sagde Lilholt og lovede til gengæld, at han ikke ville blande sig i min procedure.

Dagen forløb som én lang diskussion mellem Lilholt og mig. Han spurgte på et tidspunkt, om jeg havde tænkt over, hvorfor Eriks advokater ikke havde peget på ophavsretslovens § 25.

- Det havde jeg planlagt at fortælle om i proceduren. Vil du gerne have, jeg gør det nu?

- Nej, jeg spekulerede bare på, om du har tænkt over det, sagde han.

Jamen, hallo! Ophavsretslovens § 25 er central for forståelsen af Johan Schlüters manipulationer under angrebet på Erik. Hvordan kunne jeg skrive en bog om det uden at have tænkt over det?

Det var Lilholt, der førte ordet. Annette Kristiansen sagde ikke noget, så vidt jeg husker, men under gennemgangen af FDV's sag mod Erik ved EU-Domstolen afbrød Kristian Petersen pludselig med et spørgsmål:

- Der står "et værk" her. Kan det ikke være, de taler om et maleri?

Jeg ved ikke, hvor længe der gik, før jeg kunne samle tankerne og sige noget igen. Det var fra starten klart, at dommerne var uforberedte, men jeg havde ved hvert bilag taget dem ved hånden og forklaret, hvad det hele gik ud på. Alligevel havde jeg overvurderet dem. De havde intet forstået.

Kristian Petersen havde ikke engang opdaget, at retssagen mod Erik handlede om en videofilm. Da jeg var kommet til hægterne igen, fortalte jeg pænt, at sagen mod Erik ikke handlede om malerier, men om en videokassette med en bestemt film, *Never Say Never Again*. Lilholt så eftertænksom ud, og jeg lod ham tænke i fred, indtil han selv bad mig om at fortsætte.

Jeg var rystet over deres uvidenhed og manglende interesse. De havde oven i købet gjort det ekstra vanskeligt for mig, for bevisførelsen var blevet noget rod med den uhensigtsmæssige, ikke-kronologiske gennemgang af bilag. Det stillede nærmest uoverkommelige krav til min procedure den efterfølgende dag.

Der var ikke megen forskel på dem og Mogens Christensen. De var så fyldt af fordomme, at der var overhængende fare for, at jeg ville blive bedømt på en eller anden holdning, der ikke var min. Netop for at undgå at blive påduttet noget, der var belejligt for dommerne, havde jeg bedt om en retsstenograf - to gange endda. Men der var ingen retsstenograf til stede til at skrive ned. Lydoptagelser er endnu bedre, men domstolene tillader ikke den elementære form for hjælp i retssagerne.

Det var en enorm udfordring og et paradoks. Dommerne vidste tydeligvis intet om, hvad der foregik, men samtidig var de bedreviddende og arrogante. Jeg skulle på én gang tage dem ved hånden og lære dem elementære ting om ophavsret og EU-ret. Samtidig måtte de ikke opdage, at det præcis var dét, jeg gjorde.

Jeg havde skrevet proceduren ned på forhånd. Den var på 37 sider. Jeg ville ikke prøve at gentage tricket fra byretten og læse op, for det ville jeg nok ikke få lov til. Jeg havde allerede erfaret, at landsretten holder på formerne i højere grad end byretten, så jeg var forberedt på at holde et frit foredrag, men mine ord ville falde på klippegrund, medmindre jeg fangede dommernes interesse.

Tankerne rasede på vejen hjem fra Viborg til Aalborg. Hvis jeg skulle have den mindste chance for at få dem til at lytte, måtte jeg først overbevise dem om, at jeg ikke bare var en landsbytosse, der havde set sig sur på Johan Schlüter. Jeg var nødt til at gøre dem nysgerrige. Det skulle være realistisk, at § 25 var overset indtil nu. En plan formede sig i mit hoved, og jeg gik i gang med at skrive en prolog til den allerede nedskrevne procedure med det formål at få dem til at lytte.

Det tog hele aftenen og det meste af natten. Da jeg var færdig, nåede jeg lige at få halvanden times søvn og et forfriskende bad. Så måtte adrenalinet holde mig kørende resten af dagen.

Jeg bad min bror, stud. polyt. Jens Dall Bentzen, om at tage med i retten for at tage notater. Jeg vidste ikke, hvad der ventede mig, men det ville være rart at få hans notater som supplement til mine egne. Mine forældre tog også med.

Torsdag den 16. marts 1995: Forbud mod bevisførelse

Efter onsdagens hårde diskussioner var jeg forberedt på endnu en konfrontation med Lilholt, men torsdag var stemningen markant anderledes. Vi kom igennem de sidste bilag uden dramatiske diskussioner, hvorefter jeg afgav forklaring.

Jeg fortalte om mine oplevelser og om samtalerne med Jakob Stegelmann og Erik Viuff Christiansen. Lilholt lyttede interesseret, og jeg blev helt paf, da han pludselig begyndte at tale pænt - nærmest rosende - til mig.

- Det er interessant at høre. Du er ikke en tosset mand fra gaden, men du slår dig selv for munden, når du bruger sådanne ord. Du bør vælge dine ord med omhu i den fortsatte samfundsdebat, sagde han.

Jakob Stegelmann afgav forklaring igen. Det var tredje gang, jeg havde bedt ham fortælle om Panoptikons parallelimport og André Poulsens forgæves forsøg på at standse ham, for ingen af byretsdommerne havde skrevet hans forklaringer ned. Det var vigtigt, at dommerne i landsretten forstod, at i den virkelige verden kunne rettighedshaverne ikke forhindre parallelimportørerne i at sælge film, der var importeret uden rettighedshavernes tilladelse, og det kunne de heller ikke før 1989. Jakob Stegelmann afgav beredvilligt forklaring endnu en gang.

Vi holdt en pause, og derefter indledte jeg med den prolog, jeg havde skrevet om natten for at fange dommernes opmærksomhed. Den er gengivet i sin helhed, fordi det er væsentligt at forstå baggrunden for dommernes efterfølgende adfærd.

Prolog til procedure

Jeg blev i går stillet et særdeles relevant spørgsmål, som måske beskriver mit problem i sagen med den største præcision:

Har De tænkt over, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt?

Har De tænkt over, hvorfor Jens Fejø ikke pegede på § 25?

Jeg har stillet mig selv spørgsmålet, lige siden jeg læste artiklen i Jyllands-Posten den 19. maj 1988. Jeg havde selvstændigt undersøgt ophavsretsloven og EU-retten, og jeg var nået frem til den konklusion, at FDV ikke kunne forhindre udlejning af de importerede film. Jeg kunne stille retten spørgsmålet:

Hvorfor hævder jeg hårdnakket og vedholdende, at FDV's praksis er ulovlig, når den har været ubestridt ved domstolene igennem 14 år?

Der er to mulige svar:

1. Jeg er bindegal og burde spærres inde.
2. Jeg ved noget, de andre ikke ved.

Hvis jeg er bindegal, eller retten anser mig for at være gal, kan sagen afsluttes straks. Den vil ikke have noget formål. Så mit udgangspunkt er, at jeg ved noget, de andre ikke ved. Jeg er ikke i tvivl om, hvordan retten ser på mine synspunkter. Der var adskillige hovedrystende miner at spore i går. Det er svært for mig overhovedet at få retten til at forstå mine synspunkter. Byretten nåede frem til den stik modsatte holdning end den, jeg følte, jeg havde givet udtryk for. Mit vanskeligste problem synes at være følgende:

Hvordan får jeg retten til at forstå mine synspunkter?

Jeg har ikke en personlig modvilje mod Johan Schlüter. Bogen er ikke skrevet for at tilsmudse ham med smædeord. I dag ville jeg måske vælge andre ord, men indholdet ville være det samme. Jeg er uenig med Johan Schlüter. Den uenighed skyldes ikke et stærkt ønske om, at han må have uret. Jeg havde ikke brugt adskillige år på at føre sager mod ham, hvis jeg var det mindste i tvivl om, at jeg havde ret. Denne kamp har medført fagedforbud og leveringsnægtelse og kostet mig millioner i tabte indtægter. Jeg har sat det hele over styr ved at gå imod ham. Enten er jeg bindegal - eller også ved jeg noget, som de andre ikke ved. Hvis jeg troede, at Johan Schlüter havde ret, ville jeg som en fornuftig person indrette mig på forholdene. Jeg kan tjene masser af penge under de gældende forhold. I 1991 havde jeg Danmarks største videoforretning med salgsvideoer, og jeg havde et glimrende samarbejde med FDV's medlemmer. Jeg kunne spørge retten:

Hvorfor skulle jeg sætte det på spil?

Mit udgangspunkt i alle mine undersøgelser af retssager og domme har været at finde ud af, hvor jeg tog fejl. Hvorfor stod der i Jyllands-Posten, at FDV har eneret på udlejning? Hvor har jeg taget fejl? Jeg har ledt og ledt efter svar på spørgsmålet:

Hvor har jeg taget fejl?

Jeg vil også understrege, at der ikke er en eneste dom, jeg ikke finder velbegrunder. Heller ikke fogedforbuddet i udlejningssagen. Heller ikke den dom, jeg har anket her. Ud fra det, som byretten lagde til grund, kunne konklusionen ikke være anderledes, men det er svært for mig at få retten til at forstå mine synspunkter.

Jeg føler ind imellem, at retten ser på mig som matematiklæreren, der bliver mødt med en elevs påstand om, at $2 + 2 = 5$. Læreren lytter ikke til eleven. Han har på forhånd en anden opfattelse. Hans hoved er fuld af den tanke, at eleven har uret.

Der er bare det, at eleven ikke har uret i denne sag, og eleven har krav på, at læreren tager hans argumenter alvorligt. Læreren må tømme sit hoved for tanker og se på sagen med friske øjne.

Landsrettens spørgsmål

Retten stillede mig spørgsmålet:

Har De tænkt over, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt?

Ja, det har jeg, og jeg vil gerne begrunde, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt. Først vil jeg stille landsretten et modspørgsmål:

Har I tænkt over, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt af Dansk Supermarked?

Ingen har bestridt, at et fajancestel er et kunstværk i ophavsretslovens forstand. Heller ikke Kulturministeriet, som på uddybende spørgsmål om § 25 har anerkendt, at § 25 omfatter brugskunst. Ville det ikke være relevant at prøve § 25, når der er tale om et fajancestel? Sandsynligvis. Hvorfor blev det så ikke gjort?

Dansk Supermarked A/S er ikke en lille enkeltmandsvirksomhed ligesom Eriks videobutik. Dansk Supermarked A/S er en ret stor virksomhed, som har råd til at hyre de bedste advokater, men alligevel nåede sagen mod A/S Imerco helt til Højesteret og EF-Domstolen, uden at nogen overhovedet havde nævnt § 25.

Også advokater er mennesker, og det er menneskeligt at fejle. Jeg har ofte spurgt mig selv, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt. Jeg har et svar, men det giver kun mening, hvis man forstår situationen i videobranchen. Jeg har i mange år været enig med Johan Schlüter og haft stor respekt for hans indsats. Som entusiastisk filmsamler var jeg med fra starten. Der var ulovlige videokopier overalt, og kvaliteten var rædsom. Den ulovlige kopiering betød, at det var umuligt at drive en reel virksomhed med udgivelse af videokassetter. Så snart et eksemplar var på markedet, blev det rask væk kopieret, og det gav ingen penge til rettighedshaverne.

Videogramforeningen blev oprettet for at ændre på dette. Sekretariatet blev placeret på Johan Schlüters advokatkontor, og han begyndte at rydde op. Han ansatte kontrolanter til at finde piraterne, og han bragte dem for retten. Han fik dem dømt, og han fik ryddet så godt op i ulovlighederne, at det i dag er mindre end 2 % af alle udgivelser, der er ulovligt fremstillet.

Johan Schlüter høstede fortjent anerkendelse for sin indsats, og der var stor respekt for ham. Han blev almindeligt anerkendt som "manden", der havde styr på videobranchen og lovgivningen. Selskaberne fik reelle muligheder for at sælge deres film til høje priser. De skulle ikke længere konkurrere med piratkopier.

Man skal bare også huske på, at FDV kun tjente penge på deres egne udgivelser. Hvis der var tale om en piratkopi, tjente FDV ingen penge. Hvis forhandleren købte en film i udlandet, tjente FDV heller ingen penge. FDV var lige vidt, men priserne var høje, og visse forhandlere ville ikke betale tre gange så meget for kassetterne, som de kostede i England. De valgte at importere selv - og det tjente FDV altså heller ikke penge på.

Der var stor respekt for Johan Schlüter, da han stævnedes Erik. Mange mente, at han pr. definition måtte have ret. For Erik mødte advokatfuldmægtig Preben Stokkendal. En advokatfuldmægtig uden særlig viden om ophavsret stod i fogedretten over for selveste Johan Schlüter, som henviste til konsumptionsprincippet i § 23. Er det sært, at Preben Stokkendal i en beskeden sag i fogedretten om én enkelt videokassette ikke pegede på § 25?

Dansk Supermarked A/S havde under turen til Højesteret ikke engang drøftet, hvad konsumtion gik ud på! Johan Schlüter havde bragt konsumtion og § 23 på bane, og Preben Stokkendal argumenterede i det mindste for, at filmværker måtte være omfattet af konsumtion. Kunne man forlange, at han læste loven igennem fra ende til anden? Måske gjorde han det, men måske betragtede han ikke selv film som kunstværker?

Husk på, at videobranchen ofte blev nævnt sammen med videopirater og fuskere, og videofilm blev typisk sat i forbindelse med vold og porno. Han argumenterede dog for konsumtion. Det er mere, end Dansk Supermarkeds advokater formåede.

Jørgen B. Elmer anbefalede Erik at tage en anden advokat, og han begrundede det med, at han ikke var tilstrækkelig kvalificeret. Han anbefalede Niels Gangsted-Rasmussen, som havde forstand på EU-ret. Jørgen B. Elmer havde fornøft nok til at se, at EU-retten var relevant. Og så gik sagen til EF-Domstolen.

Niels Gangsted-Rasmussen kendte til Imerco-sagen, og måske mente han, at Dansk Supermarked havde undersøgt alle danske bestemmelser, hvis der var nogen. Hvorfor skulle han undersøge det igen? Han havde nok i EU-retten! Efter de sager, der var behandlet ved EF-Domstolen, var det legitimt at betragte spørgsmålet som uddebatteret. Hvorfor spille mere tid på danske konsumptionsbestemmelser? Da Jens Fejø kom til, var § 23, stk. 3, vedtaget i Folketinget og var den relevante paragraf. Jeg fik kendskab til § 25, fordi jeg undersøgte den danske lovgivning, før jeg fik kendskab til EU-retten, og flere år før § 23, stk. 3, blev vedtaget, og det var blot for at sætte mig ind i reglerne!

Et spørgsmål til landsretten

Jeg har også stillet mig selv et spørgsmål, og jeg stiller det hermed til landsretten:

Hvorfor blev § 23 diskuteret som en relevant konsumptionsparagraf?

§ 23 omfattede musikalske og litterære værker. Det må være indlysende, at den ikke omfattede filmværker. Det var også den konklusion, fogedretten nåede frem til.

Jo, jeg har spurgt både mig selv og andre, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt. Det typiske svar fra andre har været: "Fordi § 25 ikke var relevant," men tænk lige over det!

Hvorfor bruge tid på at drøfte § 23, som ikke var relevant, og det ved vi med sikkerhed, fordi det blev undersøgt. Hvorfor var det i orden at drøfte § 23 - og ikke § 25?

I ophavsretslovens § 1 skelnes mellem litterære og kunstneriske værker. Filmværker er nævnt ved siden af musikværker under “kunstneriske værker”. Der skelnes mellem værkstyperne, og § 23 omfatter kun musikalske og litterære værker. Jeg havde aldrig peget på § 23 i Eriks situation. Jeg havde peget på § 25 og fået den undersøgt.

For hvad er forskellen på filmværker og § 25? Der er højst et lille bitte skel mellem “kunstværker” og “kunstneriske værker”. Johan Schlüter pointerede selv i replikken, at et filmværk er et kunstnerisk værk. Er der forskel? Jeg mener, det havde været mere relevant at undersøge § 25. Jeg stiller mig tvivlende over for påstanden om, at der er forskel på “kunstværker” og “kunstneriske værker”. Jeg vil hellere argumentere for, at “kunstværker” og “kunstneriske værker” er det samme, end argumentere for at “filmværker” og “musikværker” er det samme!

Hvorfor undersøgte man så § 23 - og ikke § 25?

Ja, det blev foreslået af Johan Schlüter. Så kan man overveje, om han kunne have et formål med det. Der ligger ingen bebrejdelse i det. Han er sagsøger. Sagsøgte må selv finde de bestemmelser, der kan hjælpe ham. Sagsøgte henviste til EU-retten, og det er først under og efter sagens behandling ved EF-Domstolen, at jeg finder Johan Schlüters adfærd kritisabel. Det vil jeg vende tilbage til.

Kæremålet i udlejningssagen

Jeg er glad for, at retten har stillet de spørgsmål. Stadig som indledning og i relation til gårdsdagens drøftelser vil jeg kommentere kæremålet om forbuddet mod udlejning.

Jeg mødte med advokat Jørn Rasmussen, som kort forinden var sat ind i sagen, fordi advokat Anders Hjulmand var forhindret af helbredsmæssige årsager. I 1987 havde jeg drøftet ophavsretten og videobranchen med Anders Hjulmand, og tro mig, jeg havde også svært ved at forklare mine synspunkter til Jørn Rasmussen, men jeg havde ikke erfaring nok til, at jeg turde møde i landsretten alene.

Jeg ville ikke have fremstillet sagen på samme måde. Jeg følte, at Jørn Rasmussen havde misforstået sammenhængen mellem § 23, stk. 3, og § 25. Jeg prøvede at redegøre for det i min partsforklaring, men det tillod retten ikke. Jeg blev også bedt om at holde mund, når jeg forsøgte at rette Jørn Rasmussen. Han prøvede sikkert at gengive mine synspunkter, men også han havde svært ved at forstå dem. Han fik heller ikke lov til at dokumentere fra retsmøderapporten. I dommen tog retten kun stilling til spørgsmålet om undertekster. Jeg har læst de to afgørelser. Mine hovedargumenter er ikke nævnt, og derfor mener jeg ikke, man kan sige, at retten har taget stilling til dem.

Måske har FDV ret til at udgive utekstede film og måske også LaserDiscs. Jeg er ligeglad. Det vil jeg ikke bestride. Jeg bestrider derimod, at et samtykke til udlejning kan gives territorielt inden for EU, fordi det forhindres af EF-traktaten. Det budskab har jeg bare utroligt svært ved at trænge igennem med.

Jeg mener, at forbuddet mod udlejning af LaserDiscs strider mod EF-traktaten, men jeg anfægter ikke byrettens dom i nærværende sag på baggrund af det, den lagde til grund. Det er bare ikke min holdning, den lagde til grund. Jeg må altså forklare mig tydeligere. Først når retten har forstået *min* holdning og taget stilling til *min* holdning, kan jeg acceptere, at retten har afvist min holdning.

Der er forskel på at være uenig og skråsikkert sige, at en anden har uret. Der er f.eks. ikke mindre end fire fortolkninger af § 23, stk. 3, og de er alle indbyrdes forskellige.

1. Mogens Koktvedgaard skrev i sin lærebog, at § 23, stk. 3, skyldes hensynet til faren for ulovlig kopiering.
2. Johan Schlüter skrev i Berlingske Tidende, at § 23, stk. 3, tillader salg, og at FDV altid har haft eneret til udlejning.
3. Retspræsident Arildsen i Aalborg mener, at § 23, stk. 3, har til formål at give de danske rettighedshavere eneret til at udnytte filmværkerne ved udlejning, men han kan samtidig se, at det ikke er befordrende for samhandelen, så der kan være et problem i forhold til EU-retten.
4. Jeg mener, at § 23, stk. 3, er en særlig ret til filminstruktørerne til at forbyde udlejning af deres filmværker.

Det er fire forskellige fortolkninger af den lovgivning, som gælder i dag. Hvis vi ser bort fra EF-traktaten, vil hver enkelt af de fire fortolkninger være lige berettiget.

Hvis Danmark ikke var medlem af EU, ville jeg blot konstatere, at Johan Schlüter er dygtig. Jeg ville respektere ham for sin dygtighed, og jeg ville ikke opponere.

Retspraksis kan definere en retstilstand. Det er jeg med på, men ikke, når den går imod EU. Jeg mener, at EU-retten forhindrer, at et samtykke kan gives territorialt.

Mit største problem

Jeg er meget bevidst om, at mine udtalelser og synspunkter synes at stride mod den generelle opfattelse. Sandheden afgøres ikke af en flertalsafstemning, og der er ingen, der har argumenteret kvalificeret efter at have hørt og forstået mine synspunkter. Det har vist sig at være utroligt vanskeligt at få retten til at forstå, hvad jeg mener. Det er for let - og også forkert - at afvise mig, bare fordi alle andre mener noget andet.

Engang var det en udbredt opfattelse, at Jorden er flad. Den opfattelse var udbredt i årtusinder, uden at nogen havde indvendinger. Indtil en mand sagde:

Kære venner. I tager fejl. Der er en anden mulighed, og den er ikke undersøgt.

Mandens opfattelse var ikke velanset, og han blev nedgjort og forfulgt. Men i dag er det en udbredt opfattelse, at Jorden er rund, og manden huskes ikke længere som en idiot med synspunkter, der er "helt i skoven".

Jeg ved ikke, om det vil lykkes mig at få retten til at forstå mine synspunkter. En dag vil det lykkes, selvom det sandsynligvis kræver en ny forelæggelse for EF-Domstolen. Kendsgerninger ophører ikke med at være kendsgerninger, blot fordi de ignoreres, sagde Aldous Huxley. Jeg har lyst til at tilføje, at kendsgerninger heller ikke ophører med at være kendsgerninger, blot fordi de ikke forstås.

Jeg ville måske have brugt et andet sprogbrug i dag, og jeg ville ikke have nævnt Poul Schlüter, men jeg anerkender stadig ikke, at FDV har ret til at forbyde udlejning af et udgivet videogram, hvis det kan udlejes af andre - andre steder inden for EU.

Nu vil jeg begynde på min egentlige argumentation for, at det er sådan.

Jeg vil følge den disposition, jeg har udleveret til retten.

Disposition

Jeg vil først og fremmest bevise, at FDV's praksis ikke er lovlig. Jeg vil bevise, at praksis er oprettet af Johan Schlüter vel vidende, at den strider mod EF-traktaten. Jeg vil lægge mindre vægt på sagerne mod de enkelte forhandlere, idet FDV's praksis er anerkendt. Det afgørende er, om denne praksis er lovlig eller ej, idet jeg mener, at mine udtalelser er retfærdiggjort, hvis praksis er ulovlig, men fastholdes alligevel.

1. Retsstillingen frem til den 10. juni 1989

Spredningsretten og de danske bestemmelser (6 punkter)
Spredningsretten og EU's bestemmelser

2. Retsstillingen efter den 10. juni 1989

Instruktøren som ophavsmand - droit d'auteur
Konsumtion af udlejningsretten

3. FDV's og regeringens manipulationer

Kronologisk gennemgang

4. Skadevirkningerne ved FDV's adfærd

- a) Motiv - økonomisk gevinst
- b) De relevante overtrædelser
EF-traktatens artikel 30 & 36
EF-traktatens artikel 85 & 86
Straffelovsbestemmelserne, § 158, stk. 2, og § 129 a
Aftalelovens § 30 ("organiseret svig")
- c) De berørte parter
Ulemperne for de berørte parter

5. Sandheden af de enkelte udtalelser

6. Afsluttende bemærkninger

Byrettens behandling af sagen

Lilholt lyttede opmærksomt, og bagefter opsummerede han for at sikre, at han havde forstået det rigtigt.

- Hvis vi lader som om, at vi befinder os i Norge, så ville du anerkende den retstilstand, der er i Danmark i øjeblikket?

- Ja, da Norge ikke er medlem af EU, kan loven godt fortolkes sådan i Norge.

- Men hvis vi flytter til Danmark, så mener du, at praksis - altså den måde, som loven bliver brugt på - ikke kan finde sted på grund af en stærkere ret?

- Ja, EU-retten forhindrer, at loven kan få den virkning, den har i Danmark.

Jeg havde Lilholts opmærksomhed, så jeg ventede, indtil han bad mig fortsætte. Da han var klar igen, meddelte jeg, at min bevisførelse ville følge den disposition, jeg havde uddelt til de tre dommere, men da standsede han mig igen.

- Er det nødvendigt? Har vi ikke været det igennem under dokumentationen?

- Nej, i går sagde I, det hørte til under proceduren. Vi har slet ikke været inde på forståelsen af lovgivningen.

- Vil det ikke tage lang tid?

- Jeg forstår ikke. Er det afgørende, hvor lang tid det tager? Det er vigtigt at forstå, at Johan Schlüter bluffede og indførte en retstilstand, som er ulovlig.

- Vi har forstået, at det er dit synspunkt. Det behøver du ikke føre bevis for.

- Jeg er glad for, at I har forstået mit synspunkt. Det er en god start. Er I også enige med mig?

- Nej, det er vi bestemt ikke.

- Jamen, så vil jeg gerne føre bevis.

- Det er der ingen grund til. Vi har forstået dig.

- Er det da lige meget, om jeg har ret eller ej? spurgte jeg irriteret. Det var ment som et retorisk spørgsmål, for det måtte give sig selv, at hele sagen handlede om, hvorvidt jeg var en sur videoforhandler, der brugte utilbørlige skældsord mod den respekterede advokat og regeringsrådgiver, Johan Schlüter, eller om jeg havde ret i min påstand om, at han bevidst havde indført en ulovlig retstilstand.

Til min enorme overraskelse svarede Lilholt, at det var de nødt til at overveje. De tre dommere gik ind i rummet ved siden af, og ca. 10 minutter senere vendte de tilbage med den besked, at jeg ikke kunne få lov til at fortsætte.

Lilholt forklarede omhyggeligt.

- Jeg vil gerne give en begrundelse, og den vil komme med i dommen. Hvis du fortsætter din bevisførelse, kan det måske føre til, at vi må give dig ret, eller give dig medhold i, at du har en berettiget tro på, at du har ret. Den situation kan vi ikke bringe os selv i.

Jeg var dybt rystet. I tre lange mareridtsår havde jeg kæmpet for at blive hørt, og efter en hård dag i duel med Lilholt var han omsider begyndt at forstå, hvad det handlede om, og så ville han forhindre mig i at gennemføre den bevisførelse, jeg omhyggeligt havde forberedt og set frem til! Mit hoved snurrede med tanker om de mulige konsekvenser, og jeg mistede fokus et øjeblik.

Jeg hørte Lilholts stemme i det fjerne, men mine tanker var fokuseret på, hvordan jeg kunne redde situationen. Det var ikke et udfald, jeg havde forudset. Lilholt så, at han ikke havde min fulde opmærksomhed, og han kaldte på mig:

- Lige før bad du os om at høre efter og forstå dine synspunkter. Nu er du nødt til at forstå vores. Vi kan ikke underkende praksis. Vi er ikke Højesteret. Vi kan ikke sige til vores kolleger og de advokater, som er en del af systemet, og som har tilladt denne praksis igennem 14 år, at de er dumme!

- De er ikke nødvendigvis dumme, indskød jeg uvilkårligt, for Johan Schlüter havde været dygtig til at manipulere. Jeg var glad for, at Lilholt forstod, men jeg syntes også, han overdrev. Han var til gengæld irriteret over at blive afbrudt, så han tog sig til hovedet og udbrød:

- Jamen, lad os så sige, at de har taget fejl. Vi kan ikke tillade dig at fortsætte. Vi er vidende om, at sagen med de EU-retlige spørgsmål ligger til behandling her i landsretten. Det er ikke denne afdeling, der skal behandle den, så der kommer andre øjne på den, men vi ved, at den er her. Vi vil ikke blande os i den sag. Vi vil ikke foregribe EF-Domstolens afgørelse.

Det irriterede mig grænseløst. To gange havde jeg bedt om udsættelse, netop så EU-Domstolen kunne høres, og begge gange havde landsretten afvist forslaget. Nu blev den kommende forelæggelse for EU-Domstolen gudhjælpemig brugt som begrundelse for at *forhindre* mig i at føre sandhedsbevis. Det skreg jo til himlen.

11²² Indledning slut.
 D summer op før 89 § 23 gælder, efter 89 § 23 men EU retten er over.
 Diskussion om retsvesen / fortolkning af Loven. Dommeren forstod et jeg sikker på.
 11³³ HK fortsætter:
 "Hård" Diskussion om HK skal gennemgå retstilstanden før 89. og om Slutte Det for bluffen eller brugte loven.
 11³⁵ Dommeren ^{går ud og} diskuterer med kollegerne om HK om fortætte.
 11⁴⁶ D: Retstilstanden. Oliver af skåret fra en gennemførelse.
 1. Kunne overbevise retten om at HK har ret
 2. HK har ikke ret.
 (Vurderingen af denne sag bliver HK stillet som om HK har ret)

Min bror kaldte diskussionen med Lilholt "hård", og det var sikkert rigtigt. Jeg var meget utilfreds. Endelig var jeg stødt ind i en dommer, som i det mindste forstod, hvad problemstillingen gik ud på, og så forbød han mig at føre bevis!

Johan Schlüter havde narret alt og alle. Det var jeg selvfølgelig klar over. Det var jo derfor, jeg havde skrevet bogen! Når han med en injuriersag så påstår, at jeg er fuld af løgn, skal jeg så ikke have lov til at føre bevis?

De ville ikke foregribe EU-Domstolens afgørelse! De kunne bare selv spørge EU-Domstolen! De burde forelægge præjudicielle spørgsmål. Var EU-Domstolen mon nået til samme konklusion, hvis den havde fået sandheden at vide om fogedforbuddet, den danske ophavsretslov og FDV's praksis med at forbyde udlejning af importerede videokassetter, mens de udlejede deres egne udgivelser til massive overpriser? Det var landsrettens pligt at få EU-Domstolens vurdering.

Lilholt afsluttede diskussionen ved at love, at dommerne ved bedømmelsen af injuriersagen ville stille mig, som om jeg havde ret. Det ærgrede mig alligevel, for jeg havde helst afsluttet striden om udlejning her og nu. Jeg så det som et forsøg på at være salomonisk. Nu kunne ingen af os bruge dommen til noget, og vi måtte fortsætte slagsmålet om udlejning i den anden retssag.

For mig var injuriersagen dermed reelt afsluttet, men jeg blev pålagt at gå til punkt 5 i dispositionen og redegøre for de enkelte udtalelser. Det var en formålsløs strid om ord, men Lilholt hjalp til i en bizar forestilling. Jeg begyndte således:

- Ja, jeg forstår slet ikke, at Johan Schlüter finder det ærekrænkende at blive sat i forbindelse med vores statsminister. Jeg kunne forstå den omvendte situation, at Poul Schlüter blev fornærmet over at blive sat i familie med en forbryder.

- Du fremstiller Johan Schlüter som villig slave af Poul Schlüter, hjalp Lilholt.

- Gør jeg det? Det forstår jeg ikke! Hvordan gør jeg det?

- Måske havde Poul Schlüter et politisk problem med udlejningen, og så fik han Johan Schlüter til at ordne problemet ved EU-Domstolen. Du antyder jo, at Johan Schlüter var villig til at lyve for at hjælpe regeringen.

- Hvorfor skulle Poul Schlüter have et problem med Eriks udlejning? Jeg var slet ikke klar over, at sætningen kunne opfattes sådan, sagde jeg forbløffet. Jeg så heller ikke noget problem i ytring e), men igen var Lilholt hjælpsom.

- Vi presser hinanden hele tiden, uden er der ligger noget kriminelt i det, sagde jeg. - Hvordan skal jeg forklare det: Johan Schlüter fik Anna Johansen til at gøre noget, hun ikke ville have gjort, hvis han ikke havde skrevet til hende.

- Ja, det må man sige, sagde Lilholt bekræftende og præciserede nærmest på mine vegne, at "presse" er et mildt ord, og Johan Schlüter burde have mere hård hud bag ørerne. Lilholt viste på det tidspunkt en god forståelse for mine ord.

Jeg sluttede af med at tilføje, at ytringsfriheden burde give et vist spillerum.

Jeg forlod domsforhandlingen i den tro, at sagen var neutraliseret. Som havde vi fået at vide, at vi ikke skulle smide med mudder under løsningen af den vigtige tvist om udlejning, men da jeg læste dommen, så jeg, at Lilholt havde narret mig.

Landsretten udtaler:

Det er ved afgørelsen af, om de fremsatte udtalelser er strafbare ærekrænkelser, uden betydning, om appellanten har ret eller uret i den opfattelse, at ophavsretslovens § 25 før den lovændring, der trådte i kraft den 10. juni 1989, indebar, at videogrammer, der af eneretsindehaveren i et andet land inden for De Europæiske Fællesskaber var frigivet til spredning uden forbud mod udlejning, også her i landet frit kunne udlejes alene i kraft af denne eneretsindehavers frigivelse. Det er ligeledes uden betydning, om appellanten har ret eller uret i den opfattelse, at ophavsretslovgivningen efter den nævnte lovændring, herunder den dengang indsatte § 23, stk. 3, som følge af fællesskabsrettens forrang ikke kan fortolkes således, at samtykke til udlejning af videogrammer er territorialt begrænset.

Uanset om appellanten har ret i sin nævnte opfattelse, bemærkes det herefter med hensyn til spørgsmålet om sandhedsbevis, at appellantens udtalelser i samtlige citater, der må opfattes i sammenhæng, må anses for at være udtryk for den opfattelse, at indstævnte som advokat for videogramforeningen mod bedre vidende om den gældende lovgivning i en årrække på et bevidst urigtigt retsgrundlag gennem sagsanlæg og på anden måde har søgt at gribe ind over for videoforhandlere og over for udlån af videogrammer gennem bibliotekerne. Hverken på dette punkt eller med hensyn til den nærmere beskrivelse og karakteristik af indstævntes handlemåde, som appellanten har givet i citaterne, er der under bevisførelsen ført sandhedsbevis for de sigtelser, som citaterne indeholder.

Særligt om appellantens udtalelser i citaterne a) og d) bemærkes, at indstævntes generelle bemærkninger vedrørende ophavsretligt beskyttede værker i indlægget til De Europæiske Fællesskabers Domstol i sagen Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS mod Erik Viuff Christiansen ikke kan anses for at være i uoverensstemmelse med indstævntes udtalelse om retstilstanden vedrørende videresalg og udlejning af videogrammer i replikken af 11. januar 1985. Bemærkningerne er heller ikke i uoverensstemmelse med indstævntes udtalelser i Berlingske Tidende den 17. maj 1989 vedrørende videofilm.

Det tiltrædes herefter og af de grunde, der i øvrigt er anført af byretten, at appellanten ikke i medfør af straffelovens § 269, stk. 1, er straffri, og det tiltrædes endvidere, at der ikke er grundlag for strafbortfald efter § 269, stk. 2.

Bødestraffen findes passende bestemt.

Det tiltrædes, at appellantens udtalelser er kendt ubeføjede som sket, og at det er pålagt appellanten at betale et beløb til dækning af omkostningerne ved kundgørelse af domsslutningen. Beløbet findes passende bestemt.

Landsretten kan endelig tiltræde byrettens bemærkninger vedrørende erstatning og godtgørelse. Landsretten stadfæster efter det anførte dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Den indankede dom stadfæstes.

Landsrettens dom

Da jeg læste dommen, følte jeg igen en voldsom vrede, som man føler, når man bliver uretfærdigt behandlet. Det er ikke til at vide, hvad der var sket, hvis jeg på det tidspunkt befandt mig foran landsretten med en bombe inden for rækkevidde. Jeg tror ikke på vold som middel til konfliktløsning, så der var nok ikke sket noget, men jeg havde *lysten* til at sprænge Vestre Landsret i stumper og stykker.

Indtil vreden fortog sig, følte jeg et øjeblik en form for forståelse for dem, der i frustration og afmagt tager deres eget og andres liv for at gøre en blind, passiv og uforstående omverden opmærksom på et problem. Måske var det heldigt, at Erik var svag. Havde jeg været i hans sko og så forfulgt af "retssamfundet", at jeg hellere ville dø end leve, ville jeg næppe nøjes med at skyde mig selv.

Jeg er glad for mit liv, selvom jeg lever i et autoritært domstolsdiktatur, hvor dommerne har reduceret sig selv til håndlangere for de mest kyniske forbrydere, men jeg går en anden vej end terroristerne, for ord kan også være et stærkt våben.

Lilholt forhindrede mig i at gennemføre den procedure, hvor jeg både beviste, at min opfattelse af EU er rigtig, og at Johan Schlüter manipulerede. Han standsede mig med løftet om, at jeg i den konkrete sag ville blive stillet, som om jeg havde ret. "Det vil fremgå af dommen," sagde han, men det står der intet om.

Tværtimod er de centrale spørgsmål pillet ud af sagen. Johan Schlüter havde afledt opmærksomheden fra § 25 og dens betydning for konsumptionsprincippet, han havde narret EU-Domstolen til at tro på en særlov om udlejning, og han havde vildledt befolkningen om EU-Domstolens dom. Det er essensen af bogen.

I dommen er Lilholts løfte reduceret til, at det er lige meget, om FDV's adfærd er i overensstemmelse med EU-retten, men så er der jo intet tilbage! Forbrydelsen består jo netop i opdelingen af det indre marked. Jeg påstår ikke, at Johan Schlüter tillige har plyndret banker eller slået gamle damer ned!

Forbrydelsen er præcis som beskrevet i andet afsnit, hvor det i øvrigt er anført, at citaterne må ses i sammenhæng. Vorherre bevares, det forsøgte jeg at forklare, men jeg blev tvunget til at lave om på dokumentationen. Når jeg ikke førte sandhedsbevis, er det udelukkende, fordi Lilholt forbød mig at gøre det.

Kunne Lilholt have misforstået sagen? Kunne han tro, at min opfattelse af EU-retten i teorien kunne være rigtig, men at Johan Schlüter umuligt kunne vide det? Nej, han sad med min disposition foran sig, og den efterlader ikke plads til tvivl: "Jeg vil bevise, at praksis er oprettet af Johan Schlüter vel vidende, at den strider mod EF-traktaten." Overskriften på dispositionens punkt 3 er også klar: "FDV's og regeringens manipulationer." Mine præcise ord i diskussionen med Lilholt var: "Det er vigtigt at forstå, at Johan Schlüter bluffedes og indførte en retstilstand, som er ulovlig." Jeg var ikke i tvivl om, at Lilholt forstod.

Min bror sad på tilhørerpladserne og skrev ned, hvad han hørte, og han skrev: "Hård" diskussion om HK skal gennemgå retstilstanden før 89, og om Schlüter derfor bluffedes eller brugte loven."

Hverken bogen eller de fem ytringer handler om, at Johan Schlüter uforvarende var kommet til at overtræde EF-traktatens forbud mod at opdele det indre marked. Selvfølgelig er etablering af den korrekte retstilstand en forudsætning for, at man kan bevise, at Johan Schlüter på "et bevidst urigtigt retsgrundlag" forfulgte videoudlejerne. Den krævede bevisførelse måtte nødvendigvis gennemføres i to trin, da det først måtte etableres, at FDV's praksis var ulovlig, hvorefter det måtte vises, at den ulovlige praksis var blevet til ved hjælp af løgn og manipulation.

Det siger sig selv, at man ikke kan bevise det andet uden at bevise det første. Forbuddet mod bevisførelsen var konkret og begrundet. Hensynet til kollegerne igennem 14 år udelukkede, at landsretten ville underkende retspraksis!

Det kan undre, at dommerne vurderede de centrale udtalelser og erklærede, at de "ikke kan anses for at være i uoverensstemmelse." Alle og enhver kan se, at det ikke passer, blot de holder udtalelserne op imod hinanden.

I Østre Landsret gjorde Johan Schlüter gældende, at rettighedshaveren kunne kontrollere *både* salg og udlejning, fordi film *ikke* var omfattet af § 23 (side 103). Men i det skriftlige indlæg til EU-Domstolen skrev han, at den danske lovgivning "sondrer mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et værk (som konsumeres, når rettighedshaveren har udgivet værket), og eneretten til at udleje værket, med den begrundelse, at salg og udlejning er to fundamentalt forskellige former for udnyttelse af et værk" (side 110). Det var et supplement til parternes beskrivelse af ophavsretslovens § 23 som en særlig lov om udlejning (side 105).

Da han under den fortsatte forfølgelse af Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek savnede en særlov om udlejning af film, idet den ikke fandtes, bakkede han op om kulturministerens lovforslag i Berlingske Tidende med en historie om, at forslaget formål var at tillade videresalg af film (side 136). Det forudsætter, at videresalg var forbudt, og det havde han selv afvist over for EU-Domstolen!

Dommerens bemærkninger til kravet om erstatning og godtgørelse er nærmest komiske. Byretten havde nedsat beløbet til 10.000 kr., fordi "mit" synspunkt, som Mogens Christensen havde fundet på, var så langt ude, at ingen alligevel ville tro på det. Lilholt forstod, at mit synspunkt var et andet, men han ville ikke lade mig bevise det. Til gengæld lovede han at lægge til grund, at jeg havde ret. Det er så langt fra byrettens begrundelse, det er muligt at komme, og alligevel tiltrådte de tre landsdommere byrettens bemærkninger om erstatning og godtgørelse!

"Partners in crime"

Dommerne kunne ikke give mig medhold, fordi det ville indebære, at de havde accepteret en ulovlig praksis igennem en årrække. De kunne ikke rette fejlen, fordi det i sagens natur indebar, at de havde begået en fejl i første omgang!

De ofrede videoforhandlerne. For dem var det vigtigere i det større perspektiv, at tilliden til domstolene ikke led skade, så det var bedre at feje det hele ind under gulvtæppet. Sådan forærede de Johan Schlüter en trumf. De blev hans "partners in crime", og siden har de haft en fælles interesse i, at han aldrig bliver afsløret.

Justitsministeriet og Højesteret

“Vi er ikke Højesteret,” sagde Lilholt bl.a. som begrundelse for at forbyde mig at bevise, at FDV’s praksis var ulovlig. Hvis jeg ville høres, måtte jeg til Højesteret, og det krævede tilladelse fra Justitsministeriet, som måske ville betvivle forløbet, da kun min bror og jeg selv havde taget notater. Der står dog i dommen, at det er “uden betydning”, om fællesskabsretten forbyder virksomhederne at opdele det indre marked, så til anmodningen vedlagde jeg Kommissionens pressemeddelelse om bøden til Tretorn på € 600.000 for at opdele det indre marked (side 58). Det var klart, at Kommissionen i hvert fald dengang mente noget andet. Den kaldte markedsopdelingen for “en alvorlig overtrædelse af EU-lovgivningen.”

Jeg bad om tilladelse til at anke til Højesteret, som ikke burde have et problem med at ændre en forkert praksis. Jeg ville så for Højesteret gennemføre den bevisførelse, som landsretten ikke ville tillade.

Justitsministeriets afslag forelå den 31. juli 1995. Der var ikke nogen egentlig begrundelse, kun en generel betragtning om injuriersager, idet ministeriet svarede, at overtrædelser af straffelovens § 267 beror på en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder, og det er der ikke noget principielt i. Har ministeriet i det hele taget læst min redegørelse og begrundelse? spurgte jeg mig selv.

Justitsministeriet finder ikke, at sagen, for så vidt angår domfældelsen af Dem, har principiel karakter, da afgørelsen af, om de udtalelser, der har føreliggende til bedømmelse for retten i den foreliggende sammenhæng, udgør en overtrædelse af straffelovens § 267, navnlig beror på en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder.

Justitsministeriets første afslag, 31. juli 1995

Jeg tilslutter mig ministeriets principielle betragtninger, men baggrunden for min anmodning var altså, at hverken byretten eller landsretten havde bedømt faktiske omstændigheder. Jeg havde kæmpet hårdt for at få en vurdering af fakta, men Lilholt havde indirekte sagt, at jeg skulle til Højesteret for at få det.

Så jeg skrev til ministeriet en gang til og fik et nyt og mere uddybende afslag.

Det bemærkes, at ved afgørelsen af, om en sag kan anses for at være så principiel, at den kan tillades indbragt for Højesteret, vurderer Justitsministeriet bl.a., om Højesterets stillingtagen til sagen kan bidrage til at fastlægge rækkevidden af en lovbestemmelse eller afklare væsentlige tvivlsspørgsmål i teori eller praksis.

Efter Justitsministeriets opfattelse foreligger der endvidere ikke sådanne særlige omstændigheder, hvorunder en formodning for, at landsrettens enstemmige afgørelse i givet fald ville blive ændret, at der er grundlag for at tillade anke.

Justitsministeriets andet afslag, 30. november 1995

I det andet svar forklarede ministeriet, hvad der skal til, før en sag kan anses for at være principiel, f.eks. at Højesterets stillingtagen kan bidrage til at fastlægge rækkevidden af en lovbestemmelse eller afklare væsentlige tvivlsspørgsmål i teori eller praksis. Jamen, det er stort set den samme begrundelse, som Lilholt gav for *ikke* at tillade mig at føre bevis for landsretten!

Der var netop tvivl om rækkevidden af en lovbestemmelse, nemlig § 23, stk. 3. Det kunne landsretten ikke tage stilling til, men Højesteret kunne. Det drejede sig om lovligheden af FDV's monopol på videoudlejningsmarkedet i Danmark. Hvordan kunne det undgå at været et principielt spørgsmål?

Ministeriet tilføjede en bizar bemærkning om, at der ikke var omstændigheder, der kunne føre til, at landsrettens enstemmige afgørelse i givet fald ville blive ændret. Den greb jeg, for Johan Schlüters udtalelser var som det eneste konkret bedømt. Jeg mente, der var grund til at tro, at Højesteret ville bedømme dem anderledes, fordi det er usandt, at de tre udtalelser stemmer overens. Så jeg skrev tilbage, at jeg mente, jeg ville være i stand til at forklare Højesteret, at en lov, som *tillader* salg af film, er forskellig fra en lov, som *forbyder* salg af film.

Et forhold er konkret bedømt af Vestre Landsret. Vestre Landsret har bedømt følgende tre udtalelser til at være ens:

1. Ifølge ophavsretsloven kræver videresalg samtykke.
2. Ifølge ophavsretsloven kræver videresalg *ikke* samtykke
3. Ifølge ophavsretsloven kræver videresalg samtykke.

Jeg mener, at jeg vil være i stand til at forklare Højesteret, at udtalelse 2 adskiller sig fra udtalelse 1 og 3.

Mit brev til Justitsministeriet, 1. december 1995

Men afslaget stod fast, og der blev ikke givet yderligere begrundelse. Tilbage var kun at opgøre den samlede pris for offentligt at afsløre FDV's forbrydelse:

1. 10 dagbøder af 300 kr.	3.000 kr.
2. Erstatning til Johan Schlüter	10.000 kr.
3. Sagsomkostninger til forbryderen ved byretten	10.000 kr.
4. Sagsomkostninger til forbryderen ved landsretten	20.000 kr.
5. Beløb til omkostninger til at kundgøre dommen	8.000 kr.

Den Europæiske Menneskeretskonvention

En sidste mulighed var Den Europæiske Menneskeretskonvention. Jeg mente, at tre artikler var relevante, nemlig artikel 6, der skal sikre en fair rettergang, hvis man er anklaget for en forbrydelse, artikel 10, der skal sikre ytringsfriheden, og artikel 13, der skal sikre adgang til effektive retsmidler, hvis rettigheder i henhold til konventionen er krænket. Jeg klagede i forsøget på at få adgang til Højesteret.

Der var dengang en screeningsproces, der bestod af Menneskeretskommissionen, som havde beføjelse til at erklære en klage for åbenbart grundløs. Kommissionen registrerede klagen, der fik nr. 29188/95: Hans Kristian Pedersen mod Danmark. På den obligatoriske klageformular havde jeg som formål skrevet: "At få lov til at føre sandhedsbevis for Højesteret." Jeg beskrev udførligt, hvordan og hvorfor landsretten havde bremset min procedure, og jeg havde indhentet erklæringer fra min far, min bror og en bibliotekarstuderende, der også var til stede i landsretten. Alle bekræftede, at jeg ikke havde fået lov til at gennemføre min procedure.

Den 16. april 1998 forelå Menneskeretskommissionens svar. Svaret afslører det retssikkerhedsmæssige problem, at begivenhederne under en domsforhandling ikke registreres.

Trods min redegørelse og de medsendte erklæringer så Kommissionen bort fra de faktiske begivenheder og lod dombogens ordlyd stå til troende i en sådan grad, at det i praksis var umuligt at klage. Mogens Christensen sagde til Ulrik Bayer, at der var tale om en trykfejl, og Lilholt ville hverken risikere at kalde kollegerne for dumme eller foregribe EU-Domstolens afgørelse. Det ignorerede Kommissionen og lagde i stedet til grund, at min bevisførelse ikke var relevant.

Domstolenes ufejlbarlighed bliver på den måde til en selvopfyldende profeti. Fordommene om Danmark som en korrupsionsfri stat fastholdes ved at fæste så meget tillid til dem, der klages over, at deres skriftlige begrundelse er det eneste, der lægges vægt på. Derfor kom Kommissionen frem til det besynderlige resultat, at EU-retten ikke er relevant i relation til mine udtalelser om Johan Schlüter!

Gad vide, hvor mange forbrydelser politiet vil opklare, hvis de agerer sådan? Det svarer til, at alarmen går under et bankrøveri. Politiet ankommer, netop som en maskeret mand med en sæk penge over skulderen løber ud af banken. "Det var ikke mig," siger manden hastigt og løber sin vej. Sikkerhedsvagten og kassereren kommer farende og råber, at det var den mand, som røvede banken: "Og vi har det på video!" Men politiet gør intet. De har på forhånd valgt at tro på røveren, og så er der jo ingen grund til at lytte til andre eller i øvrigt undersøge noget!

Having assessed the facts, the Commission is of the opinion that the decisions as to the admission of evidence must be viewed as the national courts' efforts to concentrate and structure the proceedings in order to reach a judgment in accordance with the rule of law and that they did not place the applicant at a substantial disadvantage vis-à-vis his opponent. In particular the Commission has not found it established that the national courts in their refusals to admit evidence went beyond their discretion to do so when the evidence is considered to be of no importance to the outcome of a case. Furthermore, it falls within the national courts' discretion whether to adjourn a criminal case pending the outcome of another case. In the circumstances of the present case this did not make the proceedings unfair within the meaning of Article 6 of the Convention.